

สารบัญ

คำนำ

๓

ประวัติผู้เขียน

๑๓

บัญชีเรื่อง

ภาคหนึ่ง สมัยฝรั่งเศสยึดจันทบุรี

คำแถลงความของผู้เขียนครั้งที่ ๒	๑๙
คำวิจารณ์ของพระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์	๒๑
ลายพระหัตถ์สมเด็จพระยาตำราจนาภาพ	๒๕
จดหมาย จอมพล ป. พิบูลสงคราม	๒๖
จดหมาย เจ้าพระยายมราช	๒๗
จดหมาย เจ้าพระยาพิชัยนาครโยธิน	๒๙
จดหมาย พลเรือเอก สินธุ์ กมลนาวิน (สินธุสงครามชัย)	๒๙
จดหมาย หม่อมเจ้าสุทธติเตจ	๓๐
จดหมาย พระวิภาชน์วิฑูรย์	๓๑
จดหมาย สมเด็จพระวชิรญาณวงศ์	๓๒
จดหมาย นายภุชงค์ บุนนาค	๓๓
คำแถลงการณ์ของผู้สังเกตการณ์ความทรงจำ ความประสงค์ของผู้เขียน	๓๔
ลายพระหัตถ์สมเด็จพระยาตำราจนาภาพ	๔๐
ปฐมเหตุที่ฝรั่งเศสยึดจันทบุรี	๔๓
การย้ายเคลื่อนของทหารไทยจากจันทบุรี	๕๑
ฝรั่งเศสจัดตั้งกองทหาร	๕๓

การปกครองฝ่ายไทยในสมัยนั้น	๕๕
พลเมืองเข้าอยู่ในความคุ้มครองป้องกันของฝรั่งเศส	๕๙
สมาคมอั้งยี่กำเริบ กองทหารฝรั่งเศสช่วยปราบปราม	๖๑
การติดต่อระหว่างทหารฝรั่งเศสกับข้าราชการและพลเมือง	๖๕
ภาษาที่ใช้กันระหว่างทหารฝรั่งเศสกับข้าราชการและพลเมืองไทย	๖๘
การเงินที่ใช้กันอยู่ในขณะนั้น	๖๙
การชำระคดีความที่เกี่ยวข้องด้วยคนในบังคับของฝรั่งเศส	๗๑
การฟ้องร้องทหารฝรั่งเศสและทหารญวนที่มีเรื่องกับพลเมืองฝ่ายไทย	๗๒
การลงโทษทัณฑ์ของทหารฝรั่งเศส	๗๓
เครื่องแบบแต่งกายของทหารฝรั่งเศสและทหารญวน	๗๔
การสืบเปลี่ยนย้ายถอนนายทหารฝรั่งเศส	๗๙
การล่าเตียงเสียบึงอาหารและเครื่องสรรพาวุธระหว่างอินโดจีนกับอินทบุรี	๘๓
นิสัยและความประพฤติของนาย และพวกรบทหารฝรั่งเศส	๘๔
วิธีอาบน้ำของพวกทหารฝรั่งเศส และทหารญวน	๘๑
การค้าหญิงโสเภณีในสมัยฝรั่งเศส	๘๓
การค้าขายและรับส่งสินค้าของพลเมืองให้แก่กองทหารฝรั่งเศส	๘๕
โรงร้านที่จำหน่ายขายสินค้าให้แก่กองทหารฝรั่งเศส	๘๗
การระวางป้องกันภัยของกองทหารฝรั่งเศส	๑๐๑
วินัยของทหารฝรั่งเศส	๑๐๓
พลเมืองไทยทำร้ายคนฝรั่งเศส	๑๐๕
การปกครองบังคับบัญชาของทหารฝรั่งเศสและทหารญวน	๑๐๗
กองทหารฝรั่งเศสตั้งด่านตรวจเรือเมดล์และเรือใบที่ผ่านปากน้ำแหลมสิงห์	๑๐๘
เรื่องฝรั่งเศสยึดเรือกลไฟ “ภิรมย์เรีวจร”	๑๑๐
ครอนครีวนายทหารฝรั่งเศสและทหารญวน	๑๑๑
เหตุที่มีเรื่องเกี่ยวกับผู้เขียน	๑๑๔
กองทหารฝรั่งเศสช่วยเหลือการรักษาโรคภัยให้ข้าราชการและพลเมือง	๑๑๙
การจัดตั้งกองพลตระเวนฝ่ายไทยและฝรั่งเศส	๑๒๑
ข้าราชการฝ่ายไทยและฝ่ายฝรั่งเศสมาตรวจราชการ	๑๒๓

สุสานของกองทหารฝรั่งเศส	๑๒๕
พิธีเฉลิมพระชนม์พรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	๑๒๘
สถานที่ราชการฝ่ายไทยสมัยนั้น	๑๓๔
พิธีฉลองชาติฝรั่งเศส	๑๓๖
การย้ายเคลื่อนกองทหารฝรั่งเศสจากจันทบุรีไปอยู่จังหวัดตราด	๑๓๘
การตั้งกองสุลฝรั่งเศสประจำจังหวัดจันทบุรี	๑๔๑
พิธีฉลองจังหวัดจันทบุรี	๑๔๓
การย้ายสถานที่ราชการไปตั้งอยู่ในค่ายทหาร	๑๔๗
สถานที่ฝรั่งเศสได้สร้างไว้	๑๔๘
คุณความดีและความกล้าหาญของผู้รักษาเมือง	๑๕๓
พฤติการณ์ตอนหนึ่งของกอมมันดัง ^๒ โรแบร์ ผู้นำกิจการกองทหารฝรั่งเศส	
เหตุที่มีเงินทรูราคา	๑๕๘
เหตุที่กอมมันดังโรแบร์จะให้ทหารจับตัวข้าหลวงประจำจังหวัด	๑๖๐
นิสัยของกอมมันดังโรแบร์	๑๖๕
เรื่องของหลุยฟารา คนในฝรั่งเศส	๑๖๘
การเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมจังหวัดจันทบุรี	๑๗๑
ภาคสอง ฝรั่งเศสปกครองตราด	
วิจารณ์ของพระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์	๑๘๒
คำแสดงความของผู้เขียน	๑๘๕
ลัญจนาถายพระหัตถ์สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ	
ในสมัยเป็นนายกราชบัณฑิตยสภา	๑๘๘
ตำแหน่งชื่อของหลวงวิจิตรวาทการอธิบดีกรมศิลปากร	๑๙๐
ตำแหน่งที่กของหลวงบริบาลบุรีภัณฑ์	
หัวหน้ากองพิพิธภัณฑและโบราณวัตถุ	๑๙๑
การมอบหมายจังหวัดตราดให้แก่ฝรั่งเศส	๑๙๓
การปกครองฝ่ายไทย สมัยก่อนที่ยังไม่ตกไปเป็นของฝรั่งเศส	๑๙๘

การปักปันเขตแดนในเขตจันทบุรี ทรายาด ประจันตคีรีเขต (เกาะกง)	๒๐๕
การปกครองจังหวัดตราดสมัยฝรั่งเศส	๒๑๑
เจ้าเมืองเขมรในเมืองตราดและเกาะกง	๒๑๖
ความนิยมทางการพนันของข้าราชการฝ่ายเขมรและญวน	๒๒๐
การคณะสงฆ์ในจังหวัดตราดสมัยฝรั่งเศส	๒๒๒
การชำระคดีความแพ่งอาญา ^๓ สมัยฝรั่งเศส	๒๒๕
วิธีดำเนินคดีอาญาบางเรื่องของเวรติง ^๔	๒๒๙
ความประพฤติของทหารญวนและเขมร	๒๓๒
เหตุที่ล่ามของเวรติงแปลภาษาจากถนัดหน้ามือเป็นหลังมือ	๒๓๖
วิธีการเก็บค่าภาษีอากรสมัยฝรั่งเศส	๒๔๑
ผลประโยชน์รายได้จากค่าภาษีอากรของฝรั่งเศส	๒๔๔
อุบายของกำนันไทยสมัยฝรั่งเศส	๒๔๖
ประโยชน์ที่พ่อค้าได้รับจากเจ้าพนักงานฝรั่งเศสบางอย่าง	๒๔๙
วิธีปราบโรคระบาดของทหารญวน	๒๕๓
คนในบังคับฝรั่งเศสในจังหวัดตราด	๒๕๕
สถานที่ ๆ ฝรั่งเศสได้สร้างไว้	๒๕๙
การรับมอบหมายจังหวัดตราดคืนจากฝรั่งเศส	๒๖๑
ปัญหาเรื่องเกาะช้าง	๒๖๙
สภาพความเฝ้าอยู่ของเกาะช้าง	๒๗๗
ความขมขื่นและความชื่นชมยินดีของชาวจังหวัดตราด	๒๙๕
ความกตัญญูของรัฐบาลที่มีต่อราษฎรชาวจังหวัดตราด	๒๙๙
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จเยี่ยมชาวจังหวัดตราด	๓๐๔
การปกครองฝ่ายไทยหลังจากที่ได้รับคืนจากฝรั่งเศส	๓๑๒

ภาคผนวกตอนพิเศษ

การชำระคดีความอย่างแปลกสมัยเกาะกงเป็นของฝรั่งเศส	๓๑๕
วิจารณ์นิราศเมืองตราดของหลวงรามทิพศรี	๓๑๙

นิราศเมืองตราดของหลวงรามทิพรศ ๓๒๑
 บทนำพิเศษของผู้เขียน ๓๖๒

ภาคสาม สารคดีจันทบุรีสมัยอดีตกาลและปัจจุบัน

นำเรื่องของผู้เขียน ๓๗๘
 การสร้างเมืองจันทบุรี ยุคที่ ๑ ที่หน้าเขาสระบาบในตำบลคลองนารายณ์^๕ ๓๘๑
 พระราชวิจารณ์ของสมเด็จพระจุลจอมเกล้า รัชกาลที่ ๕
 ซึ่งกล่าวถึงฐานะของเมืองจันทบุรี ๒๘๗
 การสร้างเมืองจันทบุรียุคที่ ๒ ที่หมู่บ้านลุ่มในตำบลตาดินทุรี ๓๘๙
 ปรับความเข้าใจในเรื่อง สมเด็จพระเจ้าตากสินทรงตั้งเมืองจันทบุรี ๓๙๘
 การสร้างศาลสมเด็จพระเจ้าตากสิน ๔๐๑
 การสร้างเมืองจันทบุรีในยุคที่ ๓ ที่บ้านเนินวังในตำบลบางกะจะ ๔๐๔
 การสร้างบ่อน้ำที่ปากน้ำแหลมสิงห์ ๔๐๙
 สมัยเริ่มจัดการปกครองท้องที่ และการปกครองเมือง ๔๑๓
 นามผู้ว่าราชการเมือง หรือข้าหลวงประจำจังหวัดสมัยอดีตและปัจจุบัน ๔๑๙
 มูลเหตุที่ฝรั่งเศสยึดจันทบุรี ๔๒๖
 สถานที่ทำงานของรัฐบาลสมัยฝรั่งเศสยึดจันทบุรีตั้งอยู่ในเมืองจันทบุรี ๔๒๙
 การทหารในจังหวัดจันทบุรี ๔๓๔
 สนามบินอู่เออท่าใหม่ ๔๓๖
 ผลแห่งการศึกษาของพระราชราษฎร ๔๓๙
 ภารคณะสงฆ์แห่งพระพุทธศาสนา ๔๕๐
 นิสัยและอัธยาศัยของพลเมือง ๔๕๕
 ภูมิประเทศท้องที่และอาชีพของพลเมือง ๔๕๘
 เหตุที่เป็นอันตรายเป็นต่อการทำสวนพริกไทยของราษฎร ๔๖๗
 โรงงานอุตสาหกรรมในภูมิจังหวัด ๔๗๑
 การมหรสพและการละเล่น^๖ พื้นเมือง ๔๗๓
 โภคทรัพย์ภายในท้องที่อำเภอ ๔๗๕

ความมั่งคั่งสมบูรณ์ และความขัดสนของราษฎรบางประเภท	๔๗๔
การคมนาคมภายในจังหวัด	๔๗๗
ภัตตาคารหรือโรงแรม	๔๗๘
สถานที่เริงรมย์และท่องเที่ยวในจังหวัดจันทบุรี	
น้ำตกคลองนารายณ์	๔๗๖
น้ำตกพลี	๕๐๐
น้ำตกตรอกนอง	๕๐๔
น้ำตกสี่ตลับ	๕๐๕
ปูชนียสถาน ^๔ แห่งน้ำตกพลี เขาสระบาบ	๕๐๗
ปูชนียสถานแห่งเขาพระบาทหรือเขาศิขณกฏ	๕๑๓
เขาพลอยแหวน	๕๑๗
ถ้ำเขาวง	๕๒๑
ท่าเรือเมล์ท่าแหลบ	๕๒๕
ที่อาบน้ำทะเลอ่าวกระทิง	๕๒๗
เกาะแก่งชายทะเล	๕๓๔
บ่อหรือโป่งน้ำร้อน	๕๓๗
การล่าสัตว์ป่า	๕๓๗
กล้วยไม้พื้นเมือง	๕๔๔
ผลที่ได้รับจากระบบบริหารมณฑล	๕๔๗
๐ เจริญรดคำสะกด	๕๕๔

สำหรับเพื่อการศึกษาและการอ้างอิงเท่านั้น
 For educational use and reference only